

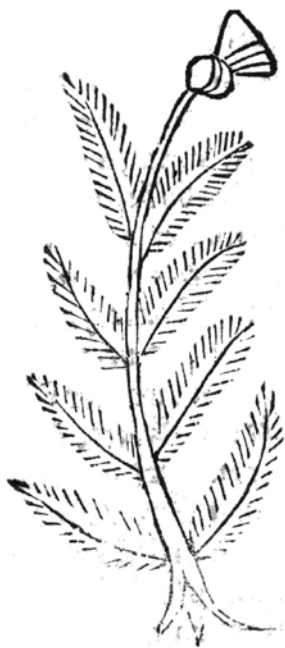
SAFLOR

CARTHAMUS TINCTORIA (COMPOSITAE)

Safflor hører til menneskehedens ældste kulturplanter. Den blev i årtusinder dyrket i Indien, Kina, den nære Orient og i Ægypten, hvor den er nævnt i en inskription på kong Teti's pyramide (6. dynasti) og man fandt dens frugter i 3500-årige sarkofager.¹ Af dem pressede man en spiseolie, og blomsterne gav et rødt farvestof. Antikens grækere og romere

synes ikke at have kendt planten; man mener den blev ført til Europa af araberne.

Nu dyrkes safflor også i Afrika, Syd- og Mellemeuropa. Frugterne indeholder 17–45 pct. fed guldgul olie, der teknisk anvendes til sæbe og hurtigtørrende olie i maling og lak. De blev brugt som løbe ved fremstilling af ost.² De syntetiske anilinfarver har forlængst udkonkurreret safflors farvestof, men olien er genstand for stadig større ernæringsmæssig interesse. Den er nemlig den mest polyumættede af alle vegetabiliske olier og således meget velegnet til margarine og madlavning.³ På det store Abbott laboratorium i Chicago opdagede man 1957, at safflors frøolie effektivt nedsætter blodets indhold af kolesterol og således modvirker arteriesklerose og angina pectoris.⁴

*Safflor (Carthamus tinctoria) ur Herbarius
Latinus, Paris, c:a 1486.*

FOLKEMEDICIN

Fra Kina og Indien til Sydøstasien regnes et udtræk af blomsterne for at virke beroligende, afførende, sveddrivende og mensesdrivende; det indtages under svangerskabet og "hede-ture" i klimakteriet. De tørrede "kronblade" indtages i Kina for at stimulere blodcirkulationen, især afkvinder med uregelmæssig menstruation, amenorrhoe og gentagne post partum udskillelser, endvidere for blodspytning, i

Indokina for lammelser og dysmenorroe, på Filippinerne mod gulsot, en opslæmning i vand til badning af syge øjne frøene anvendes som afføringsmiddel, mod apopleksi og vattersot. (Drogen indgår i kinesiske lægemidler for rheumatisme; den skal sikre konceptionen og tages af barselkvinder som laktagogum.)⁵

Indien: roden virker urindrivende, et dekokt af blomsterne tages mod gulsot, næsekatar og muskelrheuma, planten kogt med sesamolie for kløe, et koldt infus mod mæslinger og skarlagensfeber.⁶

New Mexico: en te af blomsterne gives børn med mæslinger for at få udslættet til at bryde frem; en salve af safflor og smør skal fjerne pus fra betændte sår og læge dem, en pasta af safflor, mel og vand åbne dem.⁷

I tibetansk medicin gives drogen for at sænke kroppens temperatur.⁸

Iran: frøolien lægges på forstuvninger og rheumatisme.⁹

Ægypten: frøene anses for at modvirke tarmluft, afførende og afrodisiakiske (stimulere potensen), frøolien mod fnat og til at få en smuk teint.¹⁰ Kopperne: anvendes til omslag på gamle sår, de knuste frø spises mod blodstyrtning, blomsterne mod blodspytning.¹¹

Argentina: pusbefængte øjne bades med et dekokt af blomsterne.¹²

En te af blomsterne blev i Tyskland drukket mod gulsot og vattersot,¹³ desuden mod lungebetændelse,¹⁴ som sveddrivende og feberstillende, for udslæt m.m.¹⁵

Indholdsstoffer: 40–50 pct. af frøolien består af linolsyreglykosider og indtil 37 pct. olein; i blomsterne farvestoffet carthamin, endvidere kiselsyreanhydrid, rhamnaglykosid af kaempferol, mangan og jern.

REFERENCER

- 1 209 7.
- 2 241 179.
- 3 24 104f.
- 4 249 32; 320 8, 1961, 82; 322 855.
- 5 299 89 (m. litt.henvisn.); 191 173f.; 454 147, 229; 191 94f.
- 6 278 1, 278f.
- 7 123 137; 77 38.
- 8 Burang, Th., 1957, *Tibetische Heilkunde*, Bern, s. 80.
- 9 320 6, 1959, 74.
- 10 94 103.
- 11 413 89.
- 12 76 109.
- 13 257 228f.; 112 185.
- 14 93 688.
- 15 140 698; 241 179.